

Jāseko citu valstu paraugam

Latvijas ekonomiku varētu balstīt caur būvniecības nozari, kā to dara arī citas pasaules valstis.

db

Katrina Iljinska

Katrina.Iljinska@db.lv ☎ 670884437

Daudzās valstīs valdības strādā pie ekonomikas stimulēšanas pasākumiem, kuri gandrīz vienmēr ietver paplašināta apjoma ieguldījumus infrastruktūrā, jaunu celtniecības projektu uzsākšanu, lai veicinātu nodarbinātību un uzturētu ekonomisko aktivitāti pēc iespējas augstākā līmenī, pavēstīja Deloitte Latvia eksperts Mārtiņš Zutis.

Nozares eksperti uzskata, ka arī Latvijai būtu jāseko citu valstu paraugam.

Gan Eiropā, gan ASV

Jo straujāk samazinās ekonomika, jo lielāki jābūt valdības aktivitātei būvniecības jomā – tas ir īpaši vērojams Lielbritānijā un Spānijā, norāda M. Zutis. Mājokļu celtniecības apjomu kritums daļēji tiek kompensēts ar lielāku aktivitāti sabiedriskās infrastruktūras un citu objektu būvniecībā.

Arī Krievijā viena no valdības prioritātēm ir būvniecība. Būvprojomu palielināšanās sekmē citu nozaru attīstību – būvmateriālu ražošanu, pārvaldījumu pieaugumu utt. Būvnieku attīstības stratēģiskās partnerības vadītājs Valdis Birkavs uzsvē: «ASV, Francija, Lielbritānija, Vācija kā vienu no svarīgākajām atbalstāmajām jomām izvēlējušās būvniecību. Tāpēc, pieņemot, ka viens būvlaukumā nodarbinātais sniedz darbu vēl trim citiem darbiniekiem saistītās nozarēs, arī Latvijai vajadzētu izvēlēties līdzīgu ceļu.» Lai sāktu nozari, vienlaikus steigīgi jāmaina publiskā

iepirkuma likums, būvkomersantu reģistrācijas kārtība, vajadzīga vertikāli integrēta būvniecības pārvaldes sistēma.

Liela pievienotā vērtība

Ja būvniecības nozare attīstās, tad tā rada pievienoto vērtību. Rīgas Tehniskās universitātes vadošais pētnieks ekonomikas zinātņu doktors Valērijs Skribans uzskata, ka iekšzemes kopproduktam valstī būtu nepieciešams pieaugt vismaz par 3 %, lai iedzīvotāji atkal gūtu līdzekļus, ar kuriem stimulētu arī būvniecību. Līdz tam būtisks ir valsts un pašvaldību pasūtījums. Nebūtu vēlams pieļaut šo ekonomikas uzplaukumu. Pēc ekonomista aprēķiniem pietiktu, ja 10 % no uzņēmējiem šādi strādātu, lai valsts ieņēmumi samazinātos jau

par 1 %. V. Skribans ir izpētījis, ka, iekasējot PVN, 8 % no nāk no būvniecības nozares. Tāpat būvniecība ienākumiem dod 12 % no visiem peļņas nodokļu ienākumiem un 10 % no sociālo maksājumu ienākumiem. Viņš arī stāstīja, ka jau tagad izdoto būvprojektu samazināšanās par trešdaļu ir pirmais faktors, kas norāda uz dziļāko krīzi nozarē. Ja tā turpināsies, tad valsts ieņēmumi šogad samazināsies par 3 %. Būvniecībā kopumā tiek nodarbināti apmēram 130 tūkstoši cilvēku, un, ja būvniecības nozare netiks atbalstīta, tad šie cilvēki kļūs par potenciālajiem bezdarbniekiem. Pēc V. Skribana aprēķiniem, būvniecības nozares tiešā iedarbība uz pārējām nozarēm veido ap 683 miljonu latu pievienotās vērtības gadā.

► Daudzas Eiropas valstis pašreizējā ekonomiskajā situācijā savās attīstības programmās kā vienu no svarīgākajām atbalstāmajām jomām izvēlējušās būvniecības nozari.

FOTO: VITĀLIJS STĪPNIKIS, DB

db Informācijai

Plānotā būvniecības attīstība Eiropas valstīs

Valsts	Veicamie pasākumi
Austrija	Šogad plānots uzbūvēt apmēram 50 000 dzīvojamu māju. 2010. gadā – 49 000 māju. Plānots, ka būvniecības apjomi gadā varētu pieaugt par apmēram 2,2 – 3,5 %; Infrastruktūras attīstībai līdz 2010. gadam atvēlēti 11 miljardi eiro, mājokļu būvniecībai – 2 miljardi eiro līdz 2013. gadam paredzēti vairāki PPP projekti ceļu un infrastruktūras būvniecībā; nozīmīgākais no tiem – dzelzceļa savienojums no galvaspilsētas centra līdz lidostai; investīcijas – apmēram 300 miljonu eiro būvniecības nozares izaugsme paredzama 12 – 16 % apmērā gadā. Plānoti vairāki PPP projekti skolu, slimnīcu, cietumu un sporta būvju būvniecībai
Beļģija	transporta infrastruktūras attīstībai gadā pieejams apmēram 800 miljonu eiro Eiropas Savienības fondu finansējums
Bulgārija	līdz 2013. g. pieejami vairāk nekā 17 miljrd. eiro no ES Strukturālfondiem 13 dažādās ar būvniecību saistītās programmās
Čehija	no 2007. – 2013. gadam paredzēts apgūt 175 miljardus eiro infrastruktūras un metro būvniecībai, kā arī izglītības un sociālo iestāžu būvniecībai
Criekija	2010. – 2020. gadā PPP projektos paredzēts apgūt apmēram 80 miljardus eiro līdz 2012. gada beigām paredzēts apgūt 34 miljardus eiro ceļu būvniecībā, kā arī 9 miljardus eiro dzelzceļa attīstībā un staciju būvniecībā
Īrija	līdz 2018. gadam infrastruktūras attīstībā paredzēts ieguldīt 40 miljardus eiro
Nīderlandē	līdz 2013. gadam būvniecībā no ES strukturālfondiem plānots apgūt 20 miljardus eiro, bet PPP projektos autoceļu attīstībai varētu piesaistīt 10 miljardus eiro katru gadu līdz 2018. g.
Polija	līdz Eiropas futbola čempionātam 2012. gadā šim notikumam nepieciešams infrastruktūras būvniecībā paredzēts ieguldīt 18 miljardus eiro
Portugāle	
Rumānija	
Ukraina	

AVOTS: DELOITTE LATVIA